

*Jest taki dzień, tylko jeden raz do roku
Dzień, zwykły dzień, który liczy się od zmroku
Jest taki dzień, gdy jesteśmy wszyscy razem
Dzień, piękny dzień, dziś nam rok go składa w darze.*)*

Boże Narodzenie według Roberta Campina, fragment / Wikimedia Commons

Kiedy słyszymy słowa cytowanej piosenki, to od razu „radość wita wszystkich”, bo wiadomo, że zbliża się *Wigilia* – przeddzień świąt Bożego Narodzenia. Czas radości, spotkań z rodziną i przyjaciółmi, wspólnego spożywania wieczerzy, śpiewania kolęd, prezentów, a u niektórych także wyjścia na pasterkę.

Etymologia słowa *Wigilia*

Wyraz *Wigilia* jest zapożyczony z łaciny, pochodzi od *vigilia*, co znaczyło ‘czuwanie, stróżowanie, warta’, bo *vigil* to ‘straż’, a *vigiliare* to ‘czuwać’.

Słowo *wigilia* zapisywano w języku polskim także: *wilia*, *wigilja*, *wilja*.

Jak pisze Maciej Malinowski z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, dzień poprzedzający Boże Narodzenie nasi przodkowie nazwali tak, ponieważ w dawnych czasach noc przed Narodzeniem Pańskim pierwsi chrześcijanie spędzali na *vigiliach*, czyli na

dwunastogodzinnym czuwaniu i modlitwie. Trwało to od szóstej po południu do szóstej rano, wówczas jedna *wigilia* była ‘częścią nocy równą trzem godzinom’.

W przeszłości słowo *wigilia* odnosiło się do każdego dnia poprzedzającego większe święto kościelne, na przykład Wielka Sobota stanowiła *wigilię* przed świętami Zmartwychwstania Pańskiego, a 14 sierpnia obchodzono *wigilię* przed świętem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

Jeszcze w „Słowniku języka polskiego” Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedźwieckiego z 1919 roku można przeczytać, że *wigilja*, *wilia* to ‘dzień poprzed świętem, często łączony z postem, przedświęcie’.

Współczesne definicje

Obecnie *wigilia* to:

1. ‘Dzień poprzedzający inny dzień, zwykle świąteczny’, np. *wigilia* imienin.
2. *Wigilia* – ‘dzień poprzedzający święta Bożego Narodzenia’.
3. ‘Tradycyjna, uroczysta wieczerza w przeddzień świąt Bożego Narodzenia’.
4. ‘W starożytnym Rzymie: część nocy równa trzem godzinom’.

Pisownia

Powyższe definicje wskazują na to, że słowo *wigilia* współcześnie ma kilka znaczeń i dlatego raz pisze się je z wielkiej litery, a innym razem z małej. Jeżeli mamy na myśli dzień poprzedzający Boże Narodzenie, czyli 24 grudnia, wówczas stosujemy wielką literę – *Wigilia*, natomiast w pozostałych znaczeniach (1., 3., 4.) – stosujemy małą literę – *wigilia*.

„Wielki słownik ortograficzny” przypomina także, że, odmieniając słowo *wigilia* przez przypadki, stosujemy końcówki fleksyjne: „-lii”, „-lię”, „-lii”, a zatem poprawny jest zapis: *wigilii*, *wigilię*.

Drodzy Czytelnicy,

na nadchodzące święta Bożego Narodzenia życzę, by w zdrowiu i wśród najbliższych spędzili Państwo wiele szczęśliwych chwil, śpiewając kolędy i składając sobie wzajemnie wiele serdecznych życzeń, jak w znanej piosence:

*Jest taki dzień, bardzo ciepły, choć grudniowy
Dzień, zwykły dzień, w którym gasną wszelkie spory
Jest taki dzień, w którym radość wita wszystkich
Dzień, który już każdy z nas zna od kołyski.
Niebo ziemi, niebu ziemia
Wszyscy wszystkim ślą życzenia
Drzewa ptakom, ptaki drzewom
Tchnienie wiatru płatkom śniegu...*

Barbara Ellwart

*) Tytuł „Jest taki dzień”, autor tekstu - Krzysztof Dzikowski, kompozytor - Seweryn Krajewski, rok powstania piosenki - 1966, oryginalne wykonanie - Czerwone Gitary.